

(המשך מעמוד 26)

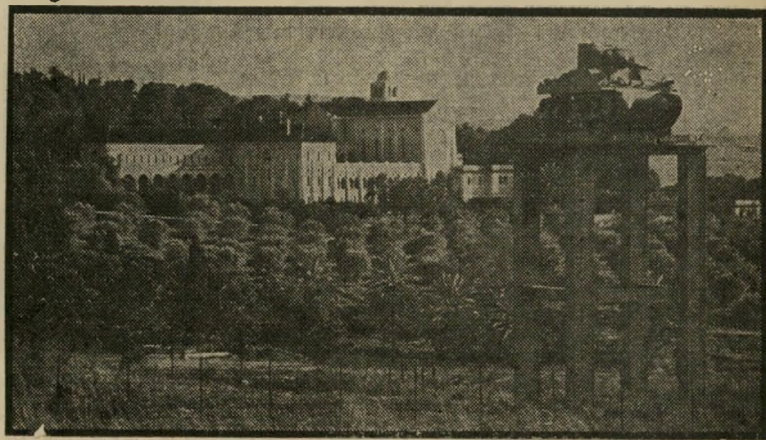
שמיר ולסקוב וסיפרו לצוערים על קרבות לטרון. הדור היה דור שלא ידע את לטרון. ואז קם גוליבר, ובלי הוכמות ירד על שמיר, ושאל אותו שאלות מביכות, בוסוס של מה קרה באותו יום שלישי השחרור? והותיר את האלוף בלא תשובות. אז קם לסקוב, ושאל את גוליבר: תסלח לי, מה הדרגה שלך, ומה היית בקרב על לטרון? גוליבר השיב, הייתי סמל. לסקוב המשיך: או מה סמל מבין? האם אתה יודע מה היו השיקולים בקרב הזה? הרי הייתי סמל קטן ליד המילקע? גוליבר לא ירתר, ואמר, אני יודע מה קרה, אני תחקירתי לחמים רבים מאותו קרב... ואז שיסעו לסקוב ואמר: קודם תהיה מח"ס בצה"ל, ואז נדבר, כך עשה לסקוב לכל מי שניסה לגלות את האמת על קרב לטרון. זאת שיטת לסקוב לחקר האמת...

בניסוחיו השונות על קרב לטרון מת עלם לסקוב מעור כישלון שלו באותו קרב: ניסיון-הפריצה של הזחלים לחצר מישטרת לטרון. מעיר על כך יצחקי: "חיילים של לסקוב, שתיחקרתי אותם שנים מאוחר יותר, בלטרון, האשימו את לסקוב במה שהם כינו, הטימטום של הלהבירוס".

סיכויי הצלחה. מפקדיהמיבצע איתרו את ה"תפר" שבין שני גודרי הלגיון הערבי (בדומה ל"תפר" בין שתי הארמיות המצריות במלחמת יום הכיפורים). בניגוד לכוונות לסקוב ושמיר היתה כוונתם לתקוף את היעד הויזני של המיתחם הירדני — מישלט י"ג — וזאת בהתקפה צבאית מודרנית.

אלא שמביצע יורם נכשל בגלל חוסר מול. בגלל טעות-ניווט חמורה של הפלוגה שבראשה עמד זיווי צפירי (שנפל במלחמת 56'), ואי-תיאום עם גודד אחר, גודדו של משה קלמן. גודד זה, לדברי הכל, לא גילה נחישות! דבר זה טושי שש בכל הספרים המחקרים על לטרון. לחמרי הפלמ"ח למרות שכבשו את היעד העיקרי, הפסידו בקרב זה. אלוף שלמה שמיר ניסה לנגח בעניין מיבצע-יורם את יגאל אלון. חוץ שהוא מעורר שוב את אותו מאבק בין אסכולת הפלמ"ח לאסכולת הצבא הבריטי. הניגוח של שלמה שמיר היה בבחינת ניסיון לנצל כישלון סביר לשם הצדקת כישלונותיו שלו כמפקד חטיבה 7.

האמת היא כי בעוד שהחיבה 7 לא הצליחה להגיע למגע עם מיתחם האויב (בקרב הראשון לא הגיע עו כלה, ובשני הגיעו לשולי האויב)



האנדרטה לזיכרון לטרון על רקע המינור התעודות נעלמו ממטה הפלמ"ח

לסקוב, הרביע להבירוס על חי זחלים. למענתם: ברגע שההכרזים פסקו, הם הדליקו את כבש השמחה, והאירו אותו באור שני יום. ברגע זה הפכו הזחלים למטרות, וההכרזה איפשרו לגיון הירדני לראות את מה שמתרחש בשטח. פרט נוסף שגילה יצחקי במחקרו חושף את האופן שבו משנה לסקוב את גירסתו על הסיגיה מלטרון. בגינסות הראשונות הוא ציין כי הבחין בעובדה שהמצב קריטי, ולכן ביקש פקודת-הנסיגה. אבל בשנים האחרונות הוא התחיל לספר כיצד חשב על הפרת פקודת-הנסיגה, ולבסוף היה זה אלוף מיקי מרכוס (שנהרג זמן קצר לאחר מכן) שאמר לו לסגת.

טעות גורלית בניווט

יגאל אלון, מפקד הפלמ"ח, סירב בעיי קיוו להיכנס למלכודת של לטרון. הוא שידר על אותו גל עם יגאל ידיו. הרעיון של אלון היה שנגד הלגיון הערבי יש לפעול בצורה סופר-עקיפה. לא באיזור לטרון — אלא לכבוש את הגדה-המערבית מצפון. מלכודת ביקעת-הירדן. הדבר מראה מחשבה צבאית מקורית ומתקדמת מאוד. לעומת רעיון ההתקפה החזונית של מפקד די חטיבה 7, הגיכי הצבא הבריטי. אלון הקדים את זמנו. אבל הוחלט לשגר את חטיבת יפתח למלכודת של לטרון.

הכותרת לצירוף הפלמ"ח למלכודת לטרון היתה, מיבצע יורם, שנערך בלילה שבין 8-9 ביוני. אין ספק שפגיגת הפלמ"ח היתה מתוחכמת יותר. מטות חטיבות יפ"ת והראז עסקו בתיכנון המיבצע מיבצע שיקרו הושתק, למשל, ב"ספר הפלמ"ח" הוא מוזכר רק בכמה מישפטים, ובמקביל: נעזר מו מארכיון צה"ל על התעודות שז הפיקוד-העליון על מיבצע זה. הפרק בסיפור של יצחקי העוסק במיבצע-יורם הוא פסיפס שנעשה על-סמך שיחורים. בצירוף פקודת מתוך ארכיונו הפרטי של אפרים פורת מיקוביץ מעברות מתוך פטיסס ות, מתברר כי הפלמ"ח בניגוד לקודמיו, הלך למיבצע שהיו לו

צעים יומים גדולים נגד צבאות-ערב. אחד המיבצעים הראשונים שותכנו היה מיבצע "לרל"ר" (מיבצע לכיבוש ליד, רמלה לטרון רמאללה). שעליו היה צריך לפקד יגאל יגאל אלון. אלון החליט להחליף את שם המיבצע ל"מיבצע דני", על שמו של סגן מפקד הגדוד השישי של הפלמ"ח, דני מס. שנפל בראש הל"ח, מחלקת הר"ם המיבצע נועד לליל ה-9-10 ביולי. אלא שמיבצע זה התמסד בעיקר בכיבוש רמלה ולוד. כמעמד לטרון נערכו עוד כמה עימותים בעדי עוצמה חזשה בין צה"ל לירדנים, אך פריצת "דרך בורמה" שינתה את המעמד הי איסטרטגי של לטרון.

כל השגיאות האפשריות

את מכלול קרבות לטרון, והפקת לקחי הקרב מתוכם, מסכם אריה יצחקי עבוד העולם הזה:

לטרון היה הכישלון הגדול ביותר שצה"ל, כולל מיחמת יום הכיפורים.

ליקחי לטרון לא נלמדו במהלך השנה של מלחמת-העצמאות. צה"ל חזר ותקף את היעד הזה בנישה ישירה, וגם מיבצעי הפלמ"ח בלטרון היו בבחינת אוריאציה על גישה ישירה.

קרב לטרון הוא הכישלון הי מוחלט של השיטות הבריטיות שי אומצו בצה"ל. עוד שנים לאחר מכן סבל צה"ל מהדוגמת הכרית טיות — עד שיצחק רבין מונה כרמטכ"ל והפך את צה"ל לצבא מודרני — ולאחר רבין שב צה"ל והפך לשעמנו. לא זה ולא זה.

מיספר ההרוגים בכל קרבות לטרון בתש"ח מתקרר למיספר הרוגי מיבצע קדש. צה"ל ביצע בלטרון את כל השגרי אות האפשריות במלחמה. והלקחים שנלמדו מקרבות אלה עם הזמן היו, שיש לבצע את ההיפך מכל מה שנעשה בלטרון. מלטרון למדו שהסיפור צריך להיות קדימה, יש חובה למנוע את עירוב המגני הניגוח הפוליטי עם המהלכים הטקטיים. אלא שלא כל הלקחים הופקו מלטרון. מפני שקרב-לטרון לא נחקר עד הסוף על ידי צה"ל. רק בחרי-הדרים ידעו את הסוד, והכירו את כל הפשלות וכל הביזיונות. אבל אלה הועלמו. כלא היו. אין ספק שהטישטוש נעשה בעיקרו על-ידי דויד בן-גוריון, כדי להפוך את כישלוננו בלטרון לניצחון. הוא בנה תי אוריות שלמות מסכיב לכישלוננו, וסייעו בעדו אנשים מישראל בר"ם, שביצע שיכיתוב של היסטוריה.

מאמרו של בר על הקרבות בי לטרון — הוא דגם קלאסי לכל מי שרצה לזייף היסטוריה. זה נעשה בתיחכום רב.

גם אלון שלמה שמיר השקיע ממיטב יכולתו כדי להעלים את חלקו במפלת לטרון. ורב-אלוף חיים לסקוב עשה בעניין זה מעל ומעבר. משוט-מה הצליח לסקוב להתחמק בין הטיפות ולצאת נקי בעיני הציבור, כמי שעשה עבודה יפה בלטרון. גם הפלמ"ח אינו נקי. העלמם של מיס מכי מיבצע-יורם מחשיד במידה רבה את מטה הפלמ"ח. שגם הם דאגו לייפות את ההיסטוריה שלהם.

תחלודת הקרב על לטרון, שפורסמו עד כה, היו בבחינת מסכת אחת וגדולה של טישטוש כללי. עד היום לא נכתב מחקר צה"לי ואובייקטיבי על הקרב הי עיקרי של מלחמת-העצמאות. אומנם, אלחנן אורן חיבר מחקר על מיבצע-דני, אבל על חקן של מחקר-מסעם, ולא ייאמן עד כמה שהוא אנס את העובדות כדי להתאימן לתיות שלו. אני עברתי כעוזרו באותו מחקר, וראיתי כיצד הוא מסלף את העובדות ומתאימן לכוונות שלו. שאר תן פירסם כהיסטוריה, חצי רשמית.

אגב, אלחנן אורן חיבר גם את ההיסטוריה הרשמית של מלחמת יום-הכיפורים. פירסום שרק קצינים מדרגת אלוף-ריס מישהו ומעלה רשאים לעיין בו, ואני יכול להעיד, שגם בפירסום זה הוא ערך תרגילים של יפוי וגיפוי. ידוע על כמה קצינים שאיימו על אורן ועל הצוות הכותב, וכתוצאה מכך שופרו רעיונותיהם של המאיימים. בקיצור, בצה"ל ממשכיבים בי שיטות אלה של יפוי וגיפוי, די דבר לא התנהג מאז הקרב על לטרון ועד לחיבור ההיסטוריה הי רשמית של מלחמת יום-הכיפורים. דן עומר

ישראל בר נשפט לאחר מכן כמרגל למען ברית-המועצות ונפטר בכלא.

(המשך מעמוד 37)

אותה לכונת, יש להניח, כי מסיבות אסטראטגיות חשוב לו ישראל תבי חזקה. במילים אחרות הצלחתו תלויה בה מידה ניכרת במדיניותו.

דיברת קודם עי כך שמו בארכ אינו אהב לעבור ממקום למקום. רוב האנשים אינם אהי בים לעבור ממקום למקום.

אבל רק מעטים מאוד מזכירים את זה בראיון שהם נותנים לעיתון צרפתי.

ניצח את מסכור את יחסו של מזכארכ לאמנת פאראת?

אני מניח שאלמנת סאדאת מזכירה לו את עידן סאדאת, עידן שהוא לא מעוניין להזכיר לקהל, וזו הסיבה שהוא דוחק אר תה אל הפינה.

יחסו אליה נובע משיקולים פוליטיים. קשה למלא את מקומו של סאדאת, כאשר כלם מדברים עליו. הוא לא יכול להר- שות לעצמו שבני העם המצרי יזכרו כל הזמן את סאדאת. ולכן אני מניח שלקבר סאדאת, ביום הפיגוע, הוא הזמין את בנה, שלא עמד מעולם באור הורקורים, לא את ג'יהאן סאדאת, שעמדה תמיד במרכז. מה דעתך על יחסו לאשתו סוזאן? העובדה שהיא כמעט שי אינה מופיעה בפומבי, ושהוא אפר עליה להעניק ראיונות עיתונאיים?

אני מנסה להרגיש את האדם הזה, עם המעט העומד לרשותי. אני חושב שהוא די שמרני. הוא רוצה כנראה שהבית שלו יהיה בית, והוא חושב שנשים לא צריכות לעמוד במרכז. הוא קצין. הוא איש-צבא.

גם פאראת היה איש-צבא. הרבה פחות זמן ממזכארכ, ולגמרי מסוג אחר.

מבחינה חברתית יכוד דחת קבל הרושם כי למרות רצונו דחת קרב לעולם המערבי, השמרנות שלו תצטייר את מצריים צעד אחד אחורה.

נראה את הרפורמות שהוא יעשה. אבל אני יכול לתאר לעצמי מדבריו כי התי קדמות חברתית חשובה בעיניו פחות מ- סדר. כאמור, מדובר באיש המתנהג לפי הספר, עם נטיות כפייתיות, וזו הסיבה שהוא סולד כל-כך משינויים.

ברשותך, נחזור למערכת היחסים בג'ימזכארכ. האם אתה רואה, על סמך אופייה המנוגד באופן קיצוני, אפשרות לקומזניק צייה ביניהם?

אם אצל עם מסויים אין פולחן של ידירות, הכימיה בין מנהיגים אינה אומרת הרבה. אני יודע מספיק על התרבות הערי- בית, אך אני יודע כי בתרבות הגרמנית, למשל, ידירות בין גברים מאוד חשובה.

הוא לא אידיאלוג. אכשר לסמוך עליו שייך לפי הסדר ויכד את ההסכמים

להיטלר היה חבר. קראו לו מוסוליני. הוא ראה אותו כאח, ועשה הכל כדי לשמור עליו, ולא תמיד לטובת העניין. העובדה שצ'רצ'יל לא סבל את דה-גול לא גרמה לכך שהוא דפק את צרפת. בכלל לא. הקשר הטוב בין צ'רצ'יל וסטאלין לא מנע מסטאלין לעשות את כל הרמאז- יות שרק אפשר להעלות את הדעת.

במיקרה של משא-ומתן פנים אל פנים, האווירה קובעת. למרות הקשר הכניכול- טוב בין סאדאת ובגין, לא לקח לסאדאת הרבה זמן עד שאמר "ידידי בגין". ואני לא מטיל ספק בכך שהיתה ידידות שבאה כתוצאה מעבודה משותפת ושעות קשות בקמפ-דייוויד. אבל למרות הידידות, סאדאת היה מגיב באופן הרבה יותר קיי צוני, והיה הולך מעבר לתועלתו ה- פוליטית היומיומית, אילו היינו פוגעים בי אינטרסים שלו. אני חושב שלמובראג אין די השראה ללכת אל מעבר לחישוב הי פוליטי היומיומי. הוא לא אידיאלוג. אפי שר לסמוך עליו שהוא יילך לפי הספר, יכבד את ההסכמים עד לפיט הקטן והי אחרון שבהם.